

**Szkoła Muzyczna I stopnia nr 1
w Krakowie im. St. Wiechowicza**

**PROGRAM NAUCZANIA
SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA**

Akordeon

**sześćioletni i czteroletni cykl
nauczania**

Dział instrumentalny

**Opracował: mgr Maciej Gładys
nauczyciel dyplomowany**

Program został opracowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572, z późniejszymi zmianami);
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 30 grudnia 2016 poz. 2248);
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkołach artystycznych programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dla szkół artystycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 52 poz. 268).

I. Cele edukacyjne

WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień ucznia, kształtowanie jego wrażliwości estetycznej, wyobraźni oraz poczucia piękna.

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną, niezbędną do nauki gry na akordeonie;
- 2) poznaje podstawową literaturę akordeonową – oryginalną i transkrybowaną.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę na temat ogólnej budowy instrumentu, prawidłowej postawy podczas gry oraz zasad prawidłowego prowadzenia i zmian miecha;
- 2) zapoznaje się z podstawowymi sposobami wydobywania i kształtowania dźwięku na akordeonie.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Wdrażanie ucznia do systematycznego ćwiczenia na instrumencie, kształtowanie umiejętności ćwiczenia efektywnego oraz samodzielnego przygotowania łatwych utworów.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) kształtuje umiejętności koncentracji i panowania nad tremą oraz różnych sposobów zapamiętywania utworów;
- 2) przyswaja podstawowe elementy obycia scenicznego;
- 3) zdobywa umiejętności dokonywania właściwej samooceny występu publicznego;
- 4) rozwija psychiczną gotowość do występów publicznych;
- 5) poszerza liczbę utworów w swoim repertuarze.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 2) jest świadomym odbiorcą kultury jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych;
- 3) czynnie uczestniczy w domowym muzykowaniu.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę z zakresu zasad muzyki (notacja muzyczna, główne pojęcia i terminy muzyczne) niezbędną do gry na instrumencie;
- 2) zna repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły muzycznej I stopnia;
- 3) czyta zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym;
- 4) samodzielnie odczytuje tekst ze zrozumieniem;
- 5) wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną w pracy nad utworem.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna ogólną budowę instrumentu, potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięku;
- 2) zna podstawowe zasady prawidłowej eksploatacji akordeonu;
- 3) zna i stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej: palcowej, miechowej i miechowo-palcowej;
- 4) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 5) prawidłowo prowadzi i zmienia miech;
- 6) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
- 7) jest wrażliwy na jakość i estetykę dźwięku;
- 8) poprawnie wykonuje utwory muzyczne o łatwym i średnim stopniu trudności, wykorzystując zdobyte umiejętności techniczne i ogólnomuzyczne.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:

- 1) zna cele i sposoby efektywnego ćwiczenia;
- 2) samodzielnie pracuje w domu nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 3) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
- 4) opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym łatwe utwory (wstępne opracowanie aplikatury, zmian miecha, rejestracji).

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zna sposoby uczenia się utworów na pamięć;
- 2) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
- 3) wykonuje wybrane utwory z pamięci;
- 4) bierze udział w audycjach i koncertach szkolnych, przesłuchaniach oraz innych formach prezentacji artystycznej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) poznaje życie kulturalne środowiska, korzystając z wiedzy ogólnomuzycznej i aktualnych informacji multimedialnych;

- 2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego, występując jako solista lub muzykując w różnych zespołach;
- 3) jest aktywnym uczestnikiem muzykowania domowego w różnych formach życia rodzinnego;
- 4) posiada podstawowe przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

II. Materiał nauczania

Klasa I cyklu sześcioletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Podstawowe wiadomości na temat budowy akordeonu, umiejętność nazywania poszczególnych części instrumentu.
2. Prawidłowa postawa podczas gry, właściwe trzymanie akordeonu, prawidłowe ułożenie prawej i lewej ręki.
3. Nauka notacji muzycznej:
 - dźwięki w kluczu wiolinowym i basowym
 - wartości rytmiczne nut i pauz
 - rola znaków chromatycznych – krzyżyk, bemol, kasownik
4. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - palcami przy płynnym prowadzeniu miecha każdą ręką oddzielnie i razem
5. Artykulacja:
 - legato: miechowe, palcowe i miechowo - palcowe pojedynczymi dźwiękami każdą ręką oddzielnie i razem
 - portato lewą ręką:
 - pojedynczymi dźwiękami
 - akordami
 - pojedynczymi dźwiękami i akordami łącznie, w formie akompaniamentu, na tle legato palcowego w prawej ręce
6. Frazowanie:
 - palcami przy płynnym prowadzeniu miecha oraz miechem zmiennym
 - miękkie zaczynanie i kończenie frazy każdą ręką oddzielnie i razem
7. Dynamika:
 - płaszczyznowa (p - f), wytrzymywanie równego natężenia dźwięku:
 - prawą ręką – pojedynczych dźwięków
 - lewą ręką - pojedynczych dźwięków, akordów, pojedynczych dźwięków i akordów
 - razem - pojedynczych dźwięków, pojedynczych dźwięków z akordami oraz basem i akordem łącznie
8. Metrum i rytm:
 - takty proste dwu i trzymiarowe, takt złożony czteromiarowy
 - podział wartości do ósemek włącznie

9. Agogika:
- tempa wolne
10. Technika palcowa:
- prawa ręka:
 - ułożenie ręki, wyrabianie siły i samodzielności wszystkich palców w obrębie kwinty w różnych rejestrach manualu dyskantowego
 - rozwinięcie ruchliwości palcowej w obrębie oktawy w oparciu o gamę durową
 - przygotowanie techniki pasażowej w obrębie oktawy w oparciu o trójdźwięk toniczny durowy
 - wprowadzenie podkładania palca 1 pod palcami 2 i 3 oraz przekładanie palców 2 i 3 nad palcem 1
 - lewa ręka:
 - ułożenie ręki w pozycji C, F, G, D, B, wyrabianie siły i samodzielności wszystkich palców w oparciu o gamę durową, opanowanie gry na dźwiękach
 - wprowadzenie akordu tonicznego durowego C, F, G, D, B, oraz mollowego a, e, d, g
 - wprowadzenie techniki akompaniamentu i związanej z nią repetycji akordowej
11. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego.

II Materiał do realizacji

Gamy i trójdźwięki

1. Gama durowa każdą ręką oddzielnie przez jedną oktawę.
2. Trójdźwięk toniczny durowy w obrębie oktawy prawą ręką.

Szkoły, etiudy

- D. Kownacki, O. Strelc – Podróże z akordeonem
- W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy
- M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon
- W. Kulpowicz – Szkoła na akordeon
- C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. I
- W. Kulpowicz - Etiudy na akordeon cz. I

Utwory różne

- J. Fedyczkowski – Abecadło akordeonisty

J. Fedyczkowski – Elementarz akordeonisty cz. I

J. Powroźniak – Skarbczyk akordeonisty

J. Kwiatkowski – Misiowe mruczanki

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela odpowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

1. Dziesięć ćwiczeń lub etiud.
2. Dziesięć utworów dowolnych (8 lub 16 taktowych).

Klasa II cyklu sześcioletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Wiadomości na temat budowy, właściwej eksploatacji i konserwacji akordeonu.
2. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - palcami, przy płynnym prowadzeniu miecha
 - przygotowanie atakowania i kończenia dźwięku techniką miechowo - palcową miechem jednokierunkowym, oddzielnie każdą ręką i razem
3. Artykulacja:
 - doskonalenia form artykulacji legato palcowego i miechowo - palcowego każdą ręką oddzielnie i razem
 - wprowadzenie portato palcowego prawą ręką przy płynnym prowadzaniu miecha
 - doskonalenie form portato palcowego lewą ręką:
 - pojedynczymi dźwiękami
 - akordami
 - pojedynczymi dźwiękami i akordami łącznie, w formie akompaniamentu, na tle legato palcowego w prawej ręce
4. Frazowanie:

- palcami przy płynnym prowadzeniu miecha oraz miechem zmiennym
- miękkie zaczynanie i kończenie frazy każdą ręką oddzielnie i razem

5. Dynamika:

- płaszczyznowa (p - f), wytrzymywanie równego natężenia dźwięku:
 - prawą ręką – pojedynczych dźwięków
 - lewą ręką - pojedynczych dźwięków, akordów, pojedynczych dźwięków i akordów
 - oburącz - pojedynczych dźwięków, pojedynczych dźwięków z akordami oraz basem i akordem łącznie

6. Metrum i rytm:

- takty proste dwu i trzymiarowe, takt złożony cztermiarowy
- podział wartości do szesnastek włącznie

7. Agogika:

- tempa wolne
- tempa umiarkowane

8. Technika palcowa:

- prawa ręka:
 - doskonalenie ułożenia ręki przy grze w różnych rejestrach manuału dyskantowego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców w różnych rejestrach manuału dyskantowego
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny durowy i molowy w obrębie jednej oktawy
 - wprowadzenie podkładania 1 palca pod 4 oraz przekładania 4 palca nad 1, doskonalenie poprzednich form podkładania i przekładania palców
- lewa ręka:
 - doskonalenie gry lewą ręką w różnych pozycjach manuału basowego
 - doskonalenie gamy durowej
 - wprowadzenie akordu D7 (dominant – septymowego)
 - doskonalenie techniki akompaniamentu oraz repetycji akordów przy zastosowaniu różnorodnej aplikatury

9. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego.

10. Rozwijanie wrażliwości na estetykę brzmienia.

II Materiał do realizacji

Gamy i trójdźwięki

Gamy do dwóch znaków chromatycznych:

- durowe: C, G, D, F, B w pozycji oktawy razem, równolegle, przez jedną oktawę
- trójdźwięk durowy prawą ręką
- mollowe: a, e, h, d, g: melodyczna i harmoniczna prawą ręką, przez jedną oktawę
- trójdźwięk mollowy prawą ręką

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon

W. Kulpowicz – Szkoła na akordeon

C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. I

W. Kulpowicz - Etiudy na akordeon cz. I

K. Wolf – 24 Etiudy na akordeon

Utwory różne

J. Fedyczkowski – Abecadło akordeonisty

J. Fedyczkowski – Elementarz akordeonisty cz. I

J. Powroźniak – Skarbczyk akordeonisty

J. Kwiatkowski – Misiowe mruczanki

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

1. Gamy do jednego znaku chromatycznego:
 - durowe: C, G, F w pozycji oktawy razem, równoległe, przez jedną oktawę
 - trójdźwięk durowy prawą ręką
 - mollowe: a, e, d: melodyczna i harmoniczna prawą ręką, przez jedną oktawę
 - trójdźwięk mollowy prawą ręką
2. Dziesięć ćwiczeń lub etiud.
3. Dziesięć utworów dowolnych z pozostałych działów (8 lub 16 taktowych).

IV Program egzaminu promocyjnego

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór dowolny

Klasa III cyklu sześcioletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - palcami, przy płynnym prowadzeniu miecha
 - wprowadzenie atakowania i kończenia dźwięku do ćwierćnut wyłącznie techniką miechowo - palcową miechem jednokierunkowym każdą ręką oddzielnie i razem
2. Artykulacja:
 - doskonalenia form artykulacji legato palcowego i miechowo - palcowego każdą ręką oddzielnie i razem
 - doskonalenia form portato palcowego
 - wprowadzenie portato miechowo – palcowego każdą ręką oddzielnie i razem
 - wprowadzenie staccato palcowego prawej i lewej ręki
3. Frazowanie:
 - palcami przy płynnym prowadzeniu miecha oraz miechem zmiennym
 - miękkie zaczynanie i kończenie frazy każdą ręką oddzielnie i razem
4. Dynamika:
 - płaszczyznowa (p - f), wytrzymywanie równego natężenia dźwięku
 - wprowadzenie crescendo i decrescenda każdą ręką oddzielnie i razem
5. Metrum i rytm:
 - takty proste i złożone dwu i trzymiarowe
 - triole
6. Agogika:
 - tempa wolne

- tempa umiarkowane
 - zmiany agogiczne w czasie gry – ritenuto
7. Technika palcowa:
- prawa ręka:
 - doskonalenie ułożenia ręki przy grze w różnych rejestrach manualu dyskantowego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie palców 4 i 5
 - doskonalenie gam durowych i mollowych w różnych rejestrach manualu dyskantowego w obrębie dwóch oktaw
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny rozłożony oraz pasaż toniczny w przewrotach
 - doskonalenie podkładania i przekładania palców w różnych pozycjach i rejestrach manualu dyskantowego
 - lewa ręka:
 - doskonalenie gry lewą ręką w różnych pozycjach manualu basowego
 - doskonalenie gamy durowej
 - wprowadzenie gam mollowych: melodycznej i harmonicznej
 - doskonalenie gry w oparciu o akordy: durowy, mollowy i septymowy
 - doskonalenie techniki repetycji akordów
 - prawa i lewa ręka razem:
 - rozwijanie biegłości palcowej pojedynczymi dźwiękami w oparciu o gamy durowe i mollowe w obrębie dwóch oktaw
8. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego.
9. Rozwijanie wrażliwości na estetykę brzmienia.

II Materiał do realizacji

Gamy i trójdźwięki:

1. Gamy durowe: C, G, D, F, B i mollowe: a, e, h, d, g melodyczne i harmoniczne w pozycji oktawy, równolegle, przez jedną oktawę.
2. Pasaże toniczne durowe i mollowe w przewrotach.
3. Trójdźwięki toniczne durowe i mollowe rozłożone, prawą ręką.

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon

- W. Kulpowicz – Szkoła na akordeon
C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. I
W. Kulpowicz - Etiudy na akordeon cz. I
K. Wolf – 24 Etiudy na akordeon

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów

- J. Mart – Dawne tańce i melodie
B. Dowlasz – Utwory polifoniczne
St. Galas – Utwory pedagogiczne
B. Dowlasz – W starym zamku

Sonatiny, suity, wariacje

- K. Naklicki – Suita nr 5
K. Naklicki – Sonatina nr 1

Utwory różne

- J. Fedyczkowski – Elementarz akordeonisty cz. II
J. Powroźniak – Skarbczyk akordeonisty
J. Kwiatkowski – Misiowe mruczanki

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

1. Gamy do dwóch znaków chromatycznych:
 - durowe: C, G, D, F, B i mollowe: a, e, h, d, g melodyczne i harmoniczne w pozycji oktawy, równoległe, przez jedną oktawę
 - pasaże durowe i mollowe w przewrotach

- trójdźwięki durowe i mollowe rozłożone, prawą ręką
- 2. Sześć ćwiczeń lub etiud.
- 3. Dwa utwory polifoniczne lub część utworu współczesnego cyklicznego.
- 4. Pięć utworów dowolnych z pozostałych działów.

IV Program egzaminu promocyjnego

Trzy utwory do wyboru:

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór polifoniczny lub współczesny cykliczny
- Utwór cykliczny
- Utwór dowolny

Klasa IV cyklu sześcioletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Znajomość podstawowych wiadomości z historii instrumentu, umiejętność nazywania poszczególnych części akordeonu, poznanie roli poszczególnych elementów instrumentu w procesie powstawania dźwięku. Znajomość zasad konserwacji akordeonu.
2. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - palcami
 - techniką miechowo – palcową, miechem jednokierunkowym wartościami rytmicznymi do ćwierćnut włącznie każdą ręką oddzielnie i razem
3. Artykulacja:
 - doskonalenie wszystkich form legato pojedynczymi dźwiękami
 - wprowadzenie legato kciukiem na czarnych i białych klawiszach
 - doskonalenie dotychczas opanowanych form portato palcowego przy płynnym prowadzeniu miecha oraz portato miechowo – palcowego miechem jednokierunkowym wartościami rytmicznymi do ćwierćnut włącznie każdą ręką oddzielnie i razem
 - doskonalenie staccato palcowego
4. Frazowanie:
 - doskonalenie dotychczas opanowanych form frazowania oraz zaczynania i kończenia frazy
 - wprowadzenie do frazowania techniki jednokierunkowego miecha
5. Dynamika:
 - doskonalenie dynamiki płaszczyznowej (p - ff)
 - rozwijanie umiejętności crescendo i decrescendo.

6. Metrum i rytm:
 - takty proste i złożone dwu i trzymiarowe
 - bardziej złożony podział rytmiczny
 - doskonalenie trioli
7. Agogika:
 - tempa wolne
 - tempa umiarkowane
 - tempa umiarkowanie szybkie
 - doskonalenie zmian agogicznych *accelerando*, *ritenuto*
8. Technika palcowa:
 - prawa ręka:
 - doskonalenie ułożenia ręki przy grze w różnych rejestrach manuału dyskantowego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie palców 4 i 5
 - doskonalenie gam durowych i mollowych w obrębie całej skali dźwiękowej manuału dyskantowego
 - wprowadzenie gamy chromatycznej
 - wprowadzanie techniki repetycji pojedynczych dźwięków przy zastosowaniu różnorodnej aplikatury
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny oraz czterodźwięk D7 i zmniejszony
 - wprowadzenie cichej zamiany palców
 - lewa ręka – MB i MA (manuały basowy i akordowy):
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie 4 i 5
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe i mollowe
 - wprowadzenie repetycji pojedynczych dźwięków na sąsiadujących ze sobą guzikach przy zastosowaniu różnorodnej aplikatury
 - doskonalenie techniki akompaniamentu przez zastosowanie różnorodnej aplikatury i rozszerzanie jej zakresu na funkcje poboczne
 - doskonalenie repetycji akordowej
 - lewa ręka – MM (manuał melodyczny):
 - wprowadzenie gry na MM, ułożenie ręki w oktawach małej i razkreślnej
 - wprowadzanie gam: chromatycznej, durowej oraz mollowych - melodycznej i harmonicznej od I rzędu, w obrębie jednej oktawy
 - przekładanie palca 3 nad 4 i 5 oraz 4 nad 2
 - wprowadzenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny durowy i mollowy rozłożony od I rzędu oraz czterodźwięk rozłożony D7 od II rzędu i septymowy zmniejszony od III rzędu
 - wprowadzenie elementów prostego akompaniamentu
 - rozwijanie siły i samodzielności palców
 - wprowadzanie techniki repetycji pojedynczych dźwięków przy zastosowaniu różnorodnej aplikatury

- prawa i lewa ręka razem – MD i MB (manualy dyskantowy i basowo - akordowy):
 - wyrabianie siły i samodzielności palców
 - rozwijanie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe i molowe w obrębie całej skali dźwiękowej instrumentu
 - prawa i lewa ręka razem – MD i MM (manualy dyskantowy i melodyczny):
 - wyrabianie siły i samodzielności palców oraz biegłości palcowej w oparciu o gamy: chromatyczną, durową i molowe w obrębie jednej oktawy
 - rozwijanie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny durowy i molowy oraz czterodźwięk D7 i septymowy zmniejszony (rozłożone) w obrębie dwóch oktaw
9. Czytanie a vista:
 - korzystanie z utworów zamieszczonych w materiale nauczania klas niższych
 10. Rozwijanie wrażliwości na estetykę brzmienia.
 11. Interpretowanie utworu zgodne z jego budową formalną.
 12. Umiejętność samodzielnej pracy nad utworem - pokonywanie trudnych miejsc.
 13. Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów.
 14. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Rozwijanie podstawowych elementów obycia estradowego.
 15. Umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonania utworu.
 16. Jeżeli uczeń wykazuje zainteresowanie grą zespołową albo istnieje potrzeba ze strony szkoły, rozwijana jest umiejętność gry pod kierunkiem nauczyciela w prostych formach muzykowania zespołowego - unisono, duet, akordeonowe zespoły kameralne jednorodne lub mieszane, orkiestra akordeonowa, gra z akompaniamentem.

II Materiał do realizacji

Gamy i pasaże

MD i MB (manual dyskantowy i manual basowy):

1. Gamy: C, a, G, e, D, h, F, d, B, g, w pozycji oktawy, równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki toniczne rozłożone.
3. Pasaże toniczne w przewrotach.
4. Czterodźwięki D7 rozłożone równolegle.
5. Czterodźwięki septymowe zmniejszone rozłożone równolegle.
6. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

MD i MM (manual dyskantowy i melodyczny):

1. Gamy: C, a, Es, c, A, fis, w pozycji oktawy, równolegle przez jedną oktawę.

2. Gama chromatyczna od I rzędu w pozycji oktawy równoległe.
3. Trójdźwięki toniczne durowe i molowe od I rzędu.
4. Czterodźwięki D7 od II rzędu rozłożone równoległe.
5. Czterodźwięki septymowe zmniejszone od III rzędu rozłożone równoległe.
6. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon

K. Naklicki – Etiudy dla młodzieży

G. Borsuk – Etiudy folklorystyczne

W. Kulpowicz – Szkoła na akordeon

C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. I

J. Orzechowski – Etiudy na akordeon cz. III

K. Wolf – 24 Etiudy na akordeon

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów

J. S. Bach – Łatwe utwory

St. Galas – Utwory pedagogiczne

G. F. Haendel – Wybór utworów

J. Mart – Dawne tańce i melodie

E. Rosińska, R. Borysonek – Zbiór tańców z XVII i XVIII wieku

B. Dowłasz – Utwory polifoniczne

W. L. Puchnowski, K. Milczanowski, B. K. Przybylski – Muzyka dawnych mistrzów

Sonatiny, suity, wariacje

W. Bernau – Suita cygańska

W. Bernau - Sonatina G

J. Gąsior – Suita polacca

B. Górnik – Suita dziecięca nr 1

- H. Zilcher – Wariacje F
- J. Orzechowski – Wybrane sonatiny cz.I
- J. Mądrowski – Wariacje
- K. Naklicki – Sonatina nr 1
- B. Dowlasz – Zabawy dziecięce
- B. Dowlasz – Trzy tańce polskie
- B. Dowlasz – Sonatina Piccola
- B. Dowlasz – Lato na wsi

Utwory różne

- J. Kwiatkowski – Misiowe mruczanki
- K. Naklicki – Utwory pedagogiczne
- K. Naklicki – Miniatury dla dzieci
- B. Dowlasz – Toccata
- B. K. Przybylski – Pory roku
- B. K. Przybylski – Bajki
- K. Olczak – Rząpielnik czyli szkicownik z Pomorza na akordeon

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

Dział instrumentalny:

1. Gamy do dwóch znaków chromatycznych: C, a, G, e, D, h, F, d, B, g:
 - w pozycji oktawy, równolegle przez dwie oktawy
 - trójdźwięki rozłożone
 - pasaże toniczne w przewrotach

- kadencja w układzie skupionym
 2. Cztery ćwiczenia lub etiudy.
 3. Dwa utwory polifoniczne lub część utworu współczesnego cyklicznego.
 4. Jeden utwór cykliczny.
 5. Dwa utwory dowolne.

IV Program egzaminu promocyjnego - dział instrumentalny

Cztery, minimum trzy utwory do wyboru:

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór polifoniczny lub współczesny cykliczny
- Utwór cykliczny
- Utwór dowolny

Klasa V cyklu sześcioletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form atakowania i kończenia dźwięku
2. Artykulacja:
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form legato pojedynczymi dźwiękami
 - ześlizgiwanie się, legato kciukiem, łączenie interwałów
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form portato
 - rozszerzenie techniki portato miechowo-palcowego miechem jednokierunkowym wartościami rytmicznymi do podziału ósemkowego włącznie
 - wprowadzenie non legato palcowego przy płynnym prowadzeniu miecha, każdą ręką oddzielnie i razem
 - doskonalenie staccato palcowego
3. Frazowanie:
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form frazowania oraz zaczynania i kończenia frazy
4. Dynamika:
 - doskonalenie dynamiki płaszczyznowej (p – ff)
 - doskonalenie crescendo i decrescendo
 - wprowadzenie umiejętności akcentowania dźwięku każdą ręką oddzielnie i razem
5. Metrum i rytm:

- takty regularne i nieregularne proste i złożone
- wprowadzenie zagadnień politrytmicznych – podział trójkowy, dwójkowy i odwrotnie

6. Agogika:

- tempa wolne
- tempa umiarkowane
- tempa umiarkowane szybkie
- accellerando, ritenuto.

7. Technika palcowa:

- prawa ręka:
 - doskonalenie ułożenia ręki przy grze w różnych rejestrach manualu dyskantowego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie palców 4 i 5
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe, molowe i chromatyczne w obrębie całej skali dźwiękowej manualu dyskantowego
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięki toniczne oraz czterodźwięki D7 i septymowe zmniejszone
 - doskonalenie techniki repetycji dźwięków i techniki cichej zmiany palców
 - wprowadzenie techniki zmian pozycji ręki – skoki pojedynczymi dźwiękami
 - wprowadzanie ćwiczeń na rozwinięcie rozpiętości palców
 - wprowadzenie techniki wykonywania ozdobników – przednutek krótkich, długich, zamiennych, toczków, mordentów i obiegników
- lewa ręka MB i MA (manualy basowy i akordowy):
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie palców 4 i 5
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe i molowe
 - doskonalenie repetycji dźwięków pojedynczych i akordów
 - doskonalenie techniki akompaniamentu przez zastosowywanie różnorodnej aplikatury oraz zmian pozycyjnych ręki – skoki
- lewa ręka – MM (manual melodyczny):
 - doskonalenie ułożenia ręki we wszystkich rejestrach manualu melodycznego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców w obrębie całej skali dźwiękowej manualu melodycznego
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe molowe i chromatyczną od I rzędu w obrębie całej skali dźwiękowej manualu melodycznego
 - wprowadzenie gam durowych i molowych od II rzędu w obrębie dwóch oktaw
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięki i czterodźwięki rozłożone oraz w przewrotach od I, II i III rzędu w obrębie całej skali dźwiękowej manualu melodycznego

- wprowadzenie trójdźwięków durowych i mollowych od II rzędu, czterodźwięków D7 od III rzędu oraz septymowych zmniejszonych od I rzędu – rozłożonych i w przewrotach
 - doskonalenie przekładania palców
 - doskonalenie łatwych form akompaniamentu, repetycji pojedynczymi dźwiękami
 - wprowadzenie ćwiczeń na rozwinięcie rozpiętości palców oraz zmian pozycyjnych ręki – skoki
 - wprowadzenie techniki wykonywania ozdobników – przednutek krótkich, długich i zamiennych, toczków, mordentów i obiegników
- prawa i lewa ręka razem – MD i MB (manualy dyskantowy i basowo-akorodowy):
- wyrabianie siły i samodzielności palców
 - rozwijanie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe i mollowe w obrębie całej skali dźwiękowej instrumentu
- prawa i lewa ręka razem – MD i MM (manualy dyskantowy i melodyczny):
- doskonalenie siły i samodzielności palców
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy: chromatyczną, durową i mollowe w obrębie całej skali dźwiękowej instrumentu
 - doskonalenie:
 - techniki pasażowej
 - techniki wykonywania ozdobników
 - techniki repetycji pojedynczych dźwięków
 - zmian pozycyjnych ręki – skoków
8. Czytanie a vista:
- korzystanie z utworów zamieszczonych w materiale nauczania klas niższych
9. Rozwijanie wrażliwości na estetykę brzmienia.
10. Umiejętność samodzielnego opracowania łatwego utworu pod względem techniczno-wykonawczym (palcowanie, miechowanie, frazowanie, dynamika, interpretacja).
11. Rozwijanie umiejętności samodzielnej pracy nad utworem.
12. Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów.
13. Interpretowanie utworu zgodne z jego budową formalną.
14. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Rozwijanie podstawowych elementów obycia estradowego.
15. Umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonania utworu.
16. Jeżeli uczeń wykazuje zainteresowanie grą zespołową albo istnieje potrzeba ze strony szkoły, rozwijana jest umiejętność gry pod kierunkiem nauczyciela w prostych formach muzykowania zespołowego - unisono, duet, akordeonowe zespoły kameralne jednorodne lub mieszane, orkiestra akordeonowa, gra z akompaniamentem.

II Materiał do realizacji

Gamy i pasaże

MD i MB (manual dyskantowy i manual basowy):

1. Gamy: C, a, G, e, D, h, A, fis, F, d, B, g, Es, c, w pozycji oktawy równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki toniczne rozłożone.
3. Pasaże toniczne w przewrotach.
4. Czterodźwięki D7 i zmniejszone rozłożone i w przewrotach, równolegle.
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

MD i MM (manual dyskantowy i melodyczny):

1. Gamy: E, cis, G, e, B, g oraz powtórzenie gam przegranych w klasie IV (C, a, Es, c, A, fis), w pozycji oktawy równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki i pasaże toniczne durowe i mollowe od II rzędu.
3. Czterodźwięki D7 od III rzędu rozłożone i w przewrotach.
4. Czterodźwięki septymowe zmniejszone od I rzędu rozłożone i w przewrotach.
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon

K. Naklicki – Etiudy dla młodzieży

G. Borsuk – Etiudy folklorystyczne

C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. II

J. Orzechowski – Etiudy na akordeon cz. II

J. Orzechowski – Etiudy na akordeon cz. III

K. Wolf – 24 Etiudy na akordeon

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów

J. S. Bach – Łatwe utwory
J. S. Bach – Wybrane utwory
G. F. Haendel – Wybór utworów
J. Mart – Dawne tańce i melodie
A. Hundziak – Chorał, Ćwiczenie chorałowe (Szkoła miechowania)
J. Kolasiński – Preludium, Adagio (Szkoła miechowania)
K. Roeseling – Ostinato
E. Rosińska, R. Borysonek – Zbiór tańców z XVII i XVIII wieku
B. Dowłasz – Utwory polifoniczne
W. L. Puchnowski, K. Milczanowski, B. K. Przybylski – Muzyka dawnych mistrzów

Sonatiny, suity, wariacje

J. Orzechowski – Wybrane sonatiny cz.I, II
W. Bernau – Suita cygańska
W. Bernau - Sonatina G
B. Dowłasz – Mało nas
B. Dowłasz – Mam chusteczkę
B. Dowłasz – Trzy tańce polskie
B. Dowłasz – Sonatina Piccola
J. Gąsior – Suita polacca
B. Górnik – Suita dziecięca nr 1
Ł. Woś – Suita dziecięca
J. Mądrawski – Suita dziecięca Nr 1
K. Naklicki – Sonatina nr 2
K. Olczak – Zimowa suita
K. Olczak – Letnia suita

Utwory różne

B. Dowlasz – Ballada

K. Olczak - Rondino

K. Naklicki – Utwory pedagogiczne

K. Naklicki – Miniatury dla dzieci

B. K. Przybylski – Pory roku

B. K. Przybylski – Bajki

B. Dowlasz – Toccata

K. Olczak – Rząpielnik czyli szkicownik z Pomorza na akordeon

B. K. Przybylski – Ostinato

B. K. Przybylski – Scherzino

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

Dział instrumentalny:

1. Gamy do trzech znaków chromatycznych: C, a, G, e, D, h, A, fis, F, d, B, g, Es, c:
 - w pozycji oktawy równoległe przez dwie oktawy
 - trójdźwięki rozłożone
 - pasaże w przewrotach
 - kadencja w układzie skupionym
2. Cztery ćwiczenia lub etiudy.
 3. Dwa utwory polifoniczne lub część utworu współczesnego cyklicznego
4. Jeden utwór cykliczny
5. Dwa utwory dowolne

IV Program egzaminu promocyjnego - dział instrumentalny

Cztery, minimum trzy utwory do wyboru:

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór polifoniczny lub współczesny cykliczny
- Utwór cykliczny
- Utwór dowolny

Klasa VI cyklu sześcioletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form atakowania i kończenia dźwięku
2. Artykulacja:
 - podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych form artykulacji palcowej oraz miechowo - palcowej:
 - legato
 - non legato
 - portato
 - staccato
3. Frazowanie:
 - podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych form frazowania oraz zaczynania i kończenia frazy
4. Dynamika:
 - podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych problemów dynamicznych:
 - dynamiki płaszczyznowej
 - crescendo, decrescendo
 - akcentu
 - stawiania dźwięku
 - wprowadzenie dynamiki subito piano i subito forte
5. Agogika:
 - tempa wolne
 - tempa umiarkowane
 - tempa umiarkowanie szybkie
 - pogłębianie umiejętności w zakresie zmiany temp
6. Technika palcowa:
 - prawa ręka:
 - podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych zagadnień technicznych:
 - układu ręki

- rozpiętości palców
- siły i samodzielności poszczególnych palców
- techniki repetycji dźwięku
- techniki pasażowej
- techniki wykonywania ozdobników
- ogólnej biegłości palcowej pojedynczymi dźwiękami
- zmian pozycyjnych ręki (skoki)
- lewa ręka MB i MA (manualy basowy i akordowy):
 - podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych zagadnień technicznych:
 - układu ręki
 - rozpiętości palców
 - siły i samodzielności poszczególnych palców
 - techniki repetycji pojedynczych dźwięków i akordów
 - techniki akompaniamentu
 - zmian pozycyjnych ręki (skoki)
 - ogólnej biegłości palcowej pojedynczymi dźwiękami
- lewa ręka – MM (manual melodyczny):
 - doskonalenie ułożenia ręki we wszystkich rejestrach manualu melodycznego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe, molowe i chromatyczną od I i II rzędu
 - wprowadzania gam durowych, molowych i chromatycznej od III rzędu
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięki i czterodźwięki rozłożone i w przewrotach od wszystkich rzędów
 - doskonalenie:
 - techniki akompaniamentu
 - techniki repetycji dźwięku
 - techniki wykonywania ozdobników
 - rozpiętości palców
 - techniki zmian pozycyjnych ręki - skoków
- prawa i lewa ręka razem:
 - podsumowanie wszystkich zagadnień technicznych wspólnych dla manualów dyskantowego, basowo – akordowego i melodycznego
- 7. Czytanie a vista:
 - korzystanie z utworów zamieszczonych w materiale nauczania klas niższych
- 8. Doskonalenie wrażliwości na estetykę brzmienia.
- 9. Doskonalenie umiejętności:
 - samodzielnego opracowania łatwego utworu pod względem techniczno-wykonawczym (palcowanie, miechowanie, frazowanie, dynamika, interpretacja)
 - samodzielnej pracy nad utworem
 - świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów
 - interpretacji utworu zgodne z jego budową formalną

- koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu
- obycia estradowego.
- dokonywania właściwej samooceny wykonania utworu.
- gry w prostych formach muzykowania zespołowego

II Materiał do realizacji

Gamy i pasaże:

MD i MB (manual dyskantowy i manual basowy):

1. Gamy: C, a, G, e, D, h, A, fis, E, cis, F, d, B, g, Es, c, As, f, w pozycji oktawy, równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki toniczne rozłożone.
3. Pasaże toniczne w przewrotach.
4. Czterodźwięki D7 i septymowe zmniejszone rozłożone i w przewrotach, równolegle.
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

MD i MM (manual dyskantowy i melodyczny):

1. Gamy: D, h, F, d, As, f, H, gis oraz powtórzenie gam przegranych w klasie IV i V (C, a, Es, c, A, fis, E, cis, G, e, B, g), w pozycji oktawy równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki i pasaże toniczne durowe i molowe od III rzędu.
3. Czterodźwięki i pasaże D7 od I rzędu rozłożone i w przewrotach.
4. Czterodźwięki septymowe zmniejszone od II rzędu rozłożone i w przewrotach.
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon

K. Naklicki – Etiudy dla młodzieży

G. Borsuk – Etiudy folklorystyczne

C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. II

C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. III

I. Havlicek – Prednesowe etiudy

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów

J. S. Bach – Łatwe utwory

J. S. Bach – Wybrane utwory

E. Cambieri – Preludium i Toccata z Tryptyku

G. F. Haendel – Wybór utworów

H. Hermann – Toccata

J. Kolasiński – Fughetta, Andantino (Szkola miechowania)

W. L. Puchnowski, K. Milczanowski, B. K. Przybylski – Muzyka dawnych mistrzów

Sonatiny, suity, wariacje

J. Orzechowski – Wybrane sonatiny cz.I, II

B. Dowlasz – Mało nas

B. Dowlasz – Mam chusteczkę

B. Dowlasz – Zła zima

B. Dowlasz – Concertino

B. Dowlasz – Cztery rytmy folklorystyczne

W. Bernau - Sonatina C

M. Niziurski – Sonatina Piccola

C. Mahr – Concertino in G

H. Lang – Schneider Variationen

B. K. Przybylski – Piotruś idzie do szkoły

B. K. Przybylski – Śpiący niedźwiedź

K. Naklicki – Sonatina nr 3

M. Niziurski – Sonatina Nr 1

M. Niziurski – Suita chińska

K. Olczak – Zimowa suita

K. Olczak – Letnia suita

Ł. Woś – Mała suita

Utwory różne

K. Naklicki – Utwory pedagogiczne

K. Naklicki – Miniatury dla dzieci

B. Dowłasz – Ballada

B. Dowłasz – Tańce robotów

A. Tuchowski – Ballada Nr 2

A. Tuchowski – Jazz toccata

P. Frosini – Olive Blossoms

K. Olczak - Rondino

K. Olczak – Rząpielnik czyli szkicownik z Pomorza na akordeon

B. K. Przybylski – Ostinato

B. K. Przybylski – Scherzino

B. K. Przybylski – Tancerka z porcelany

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

Dział instrumentalny:

1. Gamy do czterech znaków chromatycznych: C, a, G, e, D, h, A, fis, E, cis, F, d, B, g, Es, c, As, f:
 - równolegle przez dwie oktawy
 - trójdźwięki toniczne rozłożone
 - pasaże toniczne w przewrotach
 - kadencja w układzie skupionym
2. Dwie etiudy

3. Dwa utwory polifoniczne lub część utworu współczesnego cyklicznego
4. Utwór cykliczny
5. Dwa utwory dowolne

IV Program egzaminu końcowego – dział instrumentalny

Cztery, minimum trzy utwory do wyboru:

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór polifoniczny lub współczesny cykliczny
- Utwór cykliczny
- Utwór dowolny

Klasa I cyklu czteroletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Podstawowe wiadomości na temat budowy, właściwej eksploatacji i konserwacji akordeonu.
2. Prawidłowa postawa podczas gry, właściwe trzymanie akordeonu, prawidłowe ułożenie prawej i lewej ręki.
3. Nauka notacji muzycznej:
 - dźwięki w kluczu wiolinowym i basowym
 - wartości rytmiczne nut i pauz
 - rola znaków chromatycznych – krzyżyk, bemol, kasownik
4. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - palcami przy płynnym prowadzeniu miecha każdą ręką oddzielnie i razem
 - przygotowanie atakowania i kończenia dźwięku techniką miechowo - palcową miechem jednokierunkowym, oddzielnie każdą ręką i razem
5. Artykulacja:
 - legato: miechowe, palcowe i miechowo - palcowe pojedynczymi dźwiękami każdą ręką oddzielnie i razem
 - portato lewą ręką:
 - pojedynczymi dźwiękami
 - akordami

- pojedynczymi dźwiękami i akordami łącznie, w formie akompaniamentu, na tle legato palcowego w prawej ręce
- wprowadzenie portato palcowego prawą ręką przy płynnym prowadzaniu miecha

6. Frazowanie:

- palcami przy płynnym prowadzeniu miecha oraz miechem zmiennym
- miękkie zaczynanie i kończenie frazy każdą ręką oddzielnie i razem

7. Dynamika:

- płaszczyznowa (p - f), wytrzymywanie równego natężenia dźwięku:
 - prawą ręką – pojedynczych dźwięków
 - lewą ręką - pojedynczych dźwięków, akordów, pojedynczych dźwięków i akordów
 - razem - pojedynczych dźwięków, pojedynczych dźwięków z akordami oraz basem i akordem łącznie

8. Metrum i rytm:

- takty proste dwu i trzymiarowe, takt złożony czteromiarowy
- podział wartości do szesnastek włącznie

9. Agogika:

- tempa wolne
- tempa umiarkowane

10. Technika palcowa:

- prawa ręka:
 - ułożenie ręki, wyrabianie siły i samodzielności wszystkich palców w obrębie kwinty w różnych rejestrach manuału dyskantowego
 - rozwinięcie ruchliwości palcowej w obrębie oktawy w oparciu o gamę durową
 - przygotowanie techniki pasażowej w obrębie oktawy w oparciu o trójdźwięk toniczny durowy i mollowy w obrębie jednej oktawy
 - wprowadzenie podkładania palca 1 pod palcami 2 i 3 oraz przekładanie palców 2 i 3 nad palcem 1
 - wprowadzenie podkładania 1 palca pod 4 oraz przekładania 4 palca nad 1
- lewa ręka:
 - ułożenie ręki w pozycji C, F, G, D, B, wyrabianie siły i samodzielności wszystkich palców w oparciu o gamę durową, opanowanie gry na dźwiękach
 - wprowadzenie akordu tonicznego durowego C, F, G, D, B, oraz mollowego a, e, d, g

- wprowadzenie techniki akompaniamentu i związanej z nią repetycji akordowej, zastosowanie różnorodnej aplikatury
 - wprowadzenie akordu D7 (dominant – septymowego)
11. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego.
 12. Rozwijanie wrażliwości na estetykę brzmienia.

II Materiał do realizacji

Gamy i trójdźwięki

Gamy do dwóch znaków chromatycznych:

- durowe: C, G, D, F, B w pozycji oktawy razem, równolegle, przez jedną oktawę
- trójdźwięk durowy prawą ręką
- mollowe: a, e, h, d, g: melodyczna i harmoniczna prawą ręką, przez jedną oktawę
- trójdźwięk mollowy prawą ręką

Szkoły, etiudy

D. Kownacki, O. Strelc – Podróże z akordeonem

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon

W. Kulpowicz – Szkoła na akordeon

C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. I

W. Kulpowicz - Etiudy na akordeon cz. I

Utwory różne

J. Fedyczkowski – Abecadło akordeonisty

J. Fedyczkowski – Elementarz akordeonisty cz. I

J. Powroźniak – Skarbczyk akordeonisty

J. Kwiatkowski – Misiowe mruczanki

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

1. Gamy do jednego znaku chromatycznego:
 - durowe: C, F w pozycji oktawy razem, równolegle, przez jedną oktawę
 - trójdźwięk durowy prawą ręką
 - mollowe a, d: melodyczna i harmoniczna prawą ręką, przez jedną oktawę
 - trójdźwięk mollowy prawą ręką
2. Zestaw ćwiczeń technicznych i artykulacyjno – miechowych wykazujących opanowanie problematyki muzycznej i technicznej przewidzianej programem dla klasy pierwszej (minimum piętnaście ćwiczeń lub etiud).
3. Piętnaście utworów z pozostałych działów.

Klasa II cyklu czteroletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Znajomość podstawowych wiadomości z historii instrumentu, umiejętność nazywania poszczególnych części akordeonu, poznanie roli poszczególnych elementów instrumentu w procesie powstawania dźwięku. Znajomość zasad konserwacji akordeonu.
2. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - palcami, przy płynnym prowadzeniu miecha
 - wprowadzenie atakowania i kończenia dźwięku do ćwierćnut włącznie techniką miechowo - palcową miechem jednokierunkowym każdą ręką oddzielnie i razem
3. Artykulacja:
 - doskonalenia form artykulacji legato palcowego i miechowo - palcowego każdą ręką oddzielnie i razem
 - doskonalenia form portato palcowego
 - wprowadzenie portato miechowo – palcowego każdą ręką oddzielnie i razem
 - wprowadzenie staccato palcowego prawej i lewej ręki
 - wprowadzenie legato kciukiem na czarnych i białych klawiszach
4. Frazowanie:
 - palcami przy płynnym prowadzeniu miecha oraz miechem zmiennym
 - miękkie zaczynanie i kończenie frazy każdą ręką oddzielnie i razem
 - wprowadzenie do frazowania techniki jednokierunkowego miecha
5. Dynamika:

- płaszczyznowa (p - f), wytrzymywanie równego natężenia dźwięku
 - wprowadzenie crescendo i decrescenda każdą ręką oddzielnie i razem
- 6. Metrum i rytm:
 - takty proste i złożone dwu i trzymiarowe
 - bardziej złożony podział rytmiczny
 - triole
- 7. Agogika:
 - tempa wolne
 - tempa umiarkowane
 - tempa umiarkowanie szybkie
 - zmiany agogiczne w czasie gry – accellerando, ritenuto
- 8. Technika palcowa:
 - prawa ręka:
 - doskonalenie ułożenia ręki przy grze w różnych rejestrach manualu dyskantowego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie palców 4 i 5
 - doskonalenie gam durowych i mollowych w obrębie całej skali dźwiękowej manualu dyskantowego
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny rozłożony, pasaż toniczny w przewrotach oraz czterodźwięk D7 i zmniejszony
 - doskonalenie podkładania i przekładania palców w różnych pozycjach i rejestrach manualu dyskantowego
 - wprowadzenie gamy chromatycznej
 - wprowadzenie cichej zamiany palców
 - lewa ręka – MB i MA (manualy basowy i akordowy):
 - doskonalenie gry lewą ręką w różnych pozycjach manualu basowego
 - doskonalenie gamy durowej
 - wprowadzenie gam mollowych: melodycznej i harmonicznej
 - doskonalenie gry w oparciu o akordy: durowy, mollowy i septymowy
 - doskonalenie techniki repetycji akordów
 - doskonalenie techniki akompaniamentu przez zastosowanie różnorodnej aplikatury i rozszerzanie jej zakresu na funkcje poboczne
 - lewa ręka – MM (manual melodyczny):
 - wprowadzenie gry na MM, ułożenie ręki w oktawach małej i razkreślnej
 - wprowadzanie gam: chromatycznej, durowej oraz mollowych - melodycznej i harmonicznej od I rzędu, w obrębie jednej oktawy
 - przekładanie palca 3 nad 4 i 5 oraz 4 nad 2
 - wprowadzenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny durowy i mollowy rozłożony od I rzędu oraz

- czterodźwięk rozłożony D7 od II rzędu i septymowy zmniejszony od III rzędu
 - wprowadzenie elementów prostego akompaniamentu
 - rozwijanie siły i samodzielności palców
 - wprowadzanie techniki repetycji pojedynczych dźwięków przy zastosowaniu różnorodnej aplikatury
- prawa i lewa ręka razem – MD i MB (manualy dyskantowy i basowo - akordowy):
 - rozwijanie biegłości palcowej pojedynczymi dźwiękami w oparciu o gamy durowe i molłowe w obrębie całej skali dźwiękowej instrumentu
- prawa i lewa ręka razem – MD i MM (manualy dyskantowy i melodyczny):
 - wyrabianie siły i samodzielności palców oraz biegłości palcowej w oparciu o gamy: chromatyczną, durową i molłowe w obrębie jednej oktawy
 - rozwijanie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny durowy i molłowy oraz czterodźwięk D7 i septymowy zmniejszony (rozłożone) w obrębie dwóch oktaw
- 9. Czytanie a vista:
 - korzystanie z utworów zamieszczonych w materiale nauczania klas niższych
- 10. Interpretowanie utworu zgodnie z jego budową formalną.
- 11. Umiejętność samodzielnej pracy nad utworem - pokonywanie trudnych miejsc.
- 12. Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów.
- 13. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego.
- 14. Umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonania utworu.
- 15. Rozwijanie wrażliwości na estetykę brzmienia.

II Materiał do realizacji

Gamy i pasaże

MD i MB (manual dyskantowy i manual basowy):

1. Gamy: C, a, G, e, D, h, A, fis, F, d, B, g, Es, c w pozycji oktawy razem, równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki toniczne rozłożone.
3. Pasaże toniczne w przewrotach.
4. Czterodźwięki D7 rozłożone równolegle.
5. Czterodźwięki septymowe zmniejszone rozłożone równolegle.
6. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

MD i MM (manual dyskantowy i melodyczny):

1. Gamy: C, a, Es, c, A, fis, w pozycji oktawy razem, równolegle przez jedną oktawę.
2. Gama chromatyczna od I rzędu w pozycji oktawy razem, równolegle.
3. Trójdźwięki toniczne durowe i mollowe od I rzędu.
4. Czterodźwięki D7 od II rzędu rozłożone równolegle.
5. Czterodźwięki septymowe zmniejszone od III rzędu rozłożone równolegle.
6. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon

K. Naklicki – Etiudy dla młodzieży

G. Borsuk – Etiudy folklorystyczne

W. Kulpowicz – Szkoła na akordeon

C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. I

W. Kulpowicz - Etiudy na akordeon cz. I

J. Orzechowski – Etiudy na akordeon cz. III

K. Wolf – 24 Etiudy na akordeon

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów

J. Mart – Dawne tańce i melodie

E. Rosińska, R. Borysonek – Zbiór tańców z XVII i XVIII wieku

B. Dowlasz – Utwory polifoniczne

B. Dowlasz – W starym zamku

St. Galas – Utwory pedagogiczne

J. S. Bach – Łatwe utwory

G. F. Haendel – Wybór utworów

W. L. Puchnowski, K. Milczanowski, B. K. Przybylski – Muzyka dawnych mistrzów

Sonatiny, suity, wariacje

- W. Bernau – Suita cygańska
- W. Bernau - Sonatina G
- H. Zilcher – Wariacje F
- J. Gąsior – Suita polacca
- B. Górnik – Suita dziecięca nr 1
- J. Orzechowski – Wybrane sonatiny cz.I
- J. Mądrawski – Wariacje
- K. Naklicki – Sonatina nr 1
- K. Naklicki – Suita nr 5
- B. Dowłasz – Zabawy dziecięce
- B. Dowłasz – Lato na wsi

Utwory różne

- J. Fedyczkowski – Elementarz akordeonisty cz. II
- J. Powroźniak – Skarbczyk akordeonisty
- J. Kwiatkowski – Misiowe mruczanki
- K. Naklicki – Utwory pedagogiczne
- K. Naklicki – Miniatury dla dzieci
- B. Dowłasz – Toccata
- B. K. Przybylski – Pory roku
- B. K. Przybylski – Bajki
- K. Olczak – Rząpielnik czyli szkicownik z Pomorza na akordeon

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

Dział instrumentalny:

1. Gamy do dwóch znaków chromatycznych: C, a, G, e, D, h, F, d, B, g:
 - w pozycji oktawy, równolegle przez dwie oktawy
 - trójdźwięki rozłożone
 - pasaże toniczne w przewrotach
 - kadencja w układzie skupionym
2. Cztery ćwiczenia lub etiudy.
3. Dwa utwory polifoniczne lub część utworu współczesnego cyklicznego.
4. Jeden utwór cykliczny.
5. Dwa utwory dowolne.

IV Program egzaminu promocyjnego - dział instrumentalny

Cztery, minimum trzy utwory do wyboru:

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór polifoniczny lub współczesny cykliczny
- Utwór cykliczny
- Utwór dowolny

Klasa III cyklu czteroletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Atakowanie i kończenie dźwięku:
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form atakowania i kończenia dźwięku
2. Artykulacja:
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form legato pojedynczymi dźwiękami
 - ześlizgiwanie się, legato kciukiem, łączenie interwałów
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form portato

- rozszerzenie techniki portato miechowo - palcowego miechem jednokierunkowymi wartościami rytmicznymi do podziału ósemkowego włącznie
- wprowadzenie non legato palcowego przy płynnym prowadzeniu miecha, każdą ręką oddzielnie i razem
- doskonalenie staccato palcowego
- 3. Frazowanie:
 - doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form frazowania oraz zaczynania i kończenia frazy
- 4. Dynamika:
 - doskonalenie dynamiki płaszczyznowej (p – ff)
 - doskonalenie crescendo i decrescendo
 - wprowadzenie umiejętności akcentowania dźwięku każdą ręką oddzielnie i razem
- 5. Metrum i rytm:
 - takty regularne i nieregularne proste i złożone
 - wprowadzenie zagadnień polirytmicznych – podział trójkowy, dwójkowy i odwrotnie
- 6. Agogika:
 - tempa wolne
 - tempa umiarkowane
 - tempa umiarkowane szybkie
 - accellerando, ritenuto.
- 7. Technika palcowa:
 - prawa ręka:
 - doskonalenie ułożenia ręki przy grze w różnych rejestrach manualu dyskantowego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie palców 4 i 5
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe, molowe i chromatyczne w obrębie całej skali dźwiękowej manualu dyskantowego
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięki toniczne oraz czterodźwięki D7 i septymowe zmniejszone
 - doskonalenie techniki repetycji dźwięków i techniki cichej zmiany palców
 - wprowadzenie techniki zmian pozycji ręki – skoki pojedynczymi dźwiękami
 - wprowadzanie ćwiczeń na rozwinięcie rozpiętości palców
 - wprowadzenie techniki wykonywania ozdobników – przednutek krótkich, długich, zamiennych, toczków, mordentów i obiegników
 - lewa ręka MB i MA (manualy basowy i akordowy):
 - doskonalenie siły i samodzielności palców, a szczególnie palców 4 i 5
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe i molowe
 - doskonalenie repetycji dźwięków pojedynczych i akordów

- doskonalenie techniki akompaniamentu przez zastosowywanie różnorodnej aplikatury oraz zmian pozycyjnych ręki – skoki
- lewa ręka – MM (manuał melodyczny):
 - doskonalenie ułożenia ręki we wszystkich rejestrach manuału melodycznego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców w obrębie całej skali dźwiękowej manuału melodycznego
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe molowe i chromatyczną od I rzędu w obrębie całej skali dźwiękowej manuału melodycznego
 - wprowadzenie gam durowych i mollowych od II rzędu w obrębie dwóch oktaw
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięki i czterodźwięki rozłożone oraz w przewrotach od I, II i III rzędu w obrębie całej skali dźwiękowej manuału melodycznego
 - wprowadzenie trójdźwięków durowych i mollowych od II rzędu, czterodźwięków D7 od III rzędu oraz septymowych zmniejszonych od I rzędu – rozłożonych i w przewrotach
 - doskonalenie przekładania palców
 - doskonalenie łatwych form akompaniamentu, repetycji pojedynczymi dźwiękami
 - wprowadzenie ćwiczeń na rozwinięcie rozpiętości palców oraz zmian pozycyjnych ręki – skoki
 - wprowadzenie techniki wykonywania ozdobników – przednutek krótkich, długich i zamiennych, toczków, mordentów i obiegników
- prawa i lewa ręka razem – MD i MB (manuały dyskantowy i basowo-akorodowy):
 - wyrabianie siły i samodzielności palców
 - rozwijanie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe i molowe w obrębie całej skali dźwiękowej instrumentu
- prawa i lewa ręka razem – MD i MM (manuały dyskantowy i melodyczny):
 - doskonalenie siły i samodzielności palców
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy: chromatyczną, durową i molowe w obrębie całej skali dźwiękowej instrumentu
 - doskonalenie:
 - techniki pasażowej
 - techniki wykonywania ozdobników
 - techniki repetycji pojedynczych dźwięków
 - zmian pozycyjnych ręki – skoków
- 8. Czytanie a vista:
 - korzystanie z utworów zamieszczonych w materiale nauczania klas niższych
- 9. Rozwijanie wrażliwości na estetykę brzmienia.

10. Umiejętność samodzielnego opracowania łatwego utworu pod względem techniczno-wykonawczym (palcowanie, miechowanie, frazowanie, dynamika, interpretacja).
11. Rozwijanie umiejętności samodzielnej pracy nad utworem.
12. Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów.
13. Interpretowanie utworu zgodne z jego budową formalną.
14. Rozwijanie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Rozwijanie podstawowych elementów obycia estradowego.
15. Umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonania utworu.
16. Jeżeli uczeń wykazuje zainteresowanie grą zespołową albo istnieje potrzeba ze strony szkoły, rozwijana jest umiejętność gry pod kierunkiem nauczyciela w prostych formach muzykowania zespołowego - unisono, duet, akordeonowe zespoły kameralne jednorodne lub mieszane, orkiestra akordeonowa, gra z akompaniamentem.

II Materiał do realizacji

Gamy i pasaże

MD i MB (manual dyskantowy i manual basowy):

1. Gamy: C, a, G, e, D, h, A, fis, F, d, B, g, Es, c, w pozycji oktawy równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki toniczne rozłożone.
3. Pasaże toniczne w przewrotach.
4. Czterodźwięki D7 i zmniejszone rozłożone i w przewrotach, równolegle.
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

MD i MM (manual dyskantowy i melodyczny):

1. Gamy: E, cis, G, e, B, g oraz powtórzenie gam przegranych w klasie II (C, a, Es, c, A, fis), w pozycji oktawy równolegle przez dwie oktawy
2. Trójdźwięki i pasaże toniczne durowe i mollowe od II rzędu
3. Czterodźwięki D7 od III rzędu rozłożone i w przewrotach
4. Czterodźwięki septymowe zmniejszone od I rzędu rozłożone i w przewrotach
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy

M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon
K. Naklicki – Etiudy dla młodzieży
G. Borsuk – Etiudy folklorystyczne
C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. II
J. Orzechowski – Etiudy na akordeon cz. II
J. Orzechowski – Etiudy na akordeon cz. III
K. Wolf – 24 Etiudy na akordeon

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów

J. S. Bach – Łatwe utwory
J. S. Bach – Wybrane utwory
G. F. Haendel – Wybór utworów
J. Mart – Dawne tańce i melodie
A. Hundziak – Chorał, Ćwiczenie chorałowe (Szkoła miechowania)
J. Kolasiński – Preludium, Adagio (Szkoła miechowania)
K. Roeseling – Ostinato
E. Rosińska, R. Borysonek – Zbiór tańców z XVII i XVIII wieku
B. Dowlasz – Utwory polifoniczne
W. L. Puchnowski, K. Milczanowski, B. K. Przybylski – Muzyka dawnych mistrzów

Sonatiny, suity, wariacje

J. Orzechowski – Wybrane sonatiny cz. I, II
W. Bernau – Suita cygańska
W. Bernau - Sonatina G
J. Gąsior – Suita polacca
B. Górnik – Suita dziecięca nr 1
B. Dowlasz – Mało nas

B. Dowłasz – Mam chusteczkę
Ł. Woś – Suita dziecięca
J. Mądrawski – Suita dziecięca Nr 1
K. Naklicki – Sonatina nr 2
B. Dowłasz – Zabawy dziecięce
B. Dowłasz – Trzy tańce polskie
B. Dowłasz – Sonatina Piccola
K. Olczak – Zimowa suita
K. Olczak – Letnia suita

Utwory różne

B. Dowłasz – Ballada
K. Olczak - Rondino
K. Naklicki – Utwory pedagogiczne
K. Naklicki – Miniatury dla dzieci
B. K. Przybylski – Pory roku
B. K. Przybylski – Bajki
B. Dowłasz – Toccata
K. Olczak – Rząpielnik czyli szkicownik z Pomorza na akordeon
B. K. Przybylski – Ostinato
B. K. Przybylski – Scherzino

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

Dział instrumentalny:

1. Gamy do trzech znaków chromatycznych: C, a, G, e, D, h, A, fis, F, d, B, g, Es, c:

- w pozycji oktawy równoległe przez dwie oktawy
- trójdźwięki rozłożone
- pasaże w przewrotach
- kadencja w układzie skupionym

6. Cztery ćwiczenia lub etiudy.

7. Dwa utwory polifoniczne lub część utworu współczesnego cyklicznego

8. Jeden utwór cykliczny

9. Dwa utwory dowolne

IV Program egzaminu promocyjnego - dział instrumentalny

Cztery, minimum trzy utwory do wyboru:

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór polifoniczny lub współczesny cykliczny
- Utwór cykliczny
- Utwór dowolny

Klasa IV cyklu czteroletniego

I Zadania techniczno – wykonawcze

1. Atakowanie i kończenie dźwięku:

- doskonalenie wszystkich dotychczas poznanych form atakowania i kończenia dźwięku

2. Artykulacja:

- podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych form artykulacji palcowej oraz miechowo - palcowej:

- legato
- non legato
- portato
- staccato

3. Frazowanie:

- podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych form frazowania oraz zaczynania i kończenia frazy

4. Dynamika:

- podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych problemów dynamicznych:

- dynamiki płaszczyznowej
- crescendo, decrescendo
- akcentu
- stawiania dźwięku
- wprowadzenie dynamiki subito piano i subito forte

5. Agogika:

- tempa wolne
- tempa umiarkowane
- tempa umiarkowanie szybkie
- pogłębianie umiejętności w zakresie zmiany temp

6. Technika palcowa:

- prawa ręka:
 - podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych zagadnień technicznych:
 - układu ręki
 - rozpiętości palców
 - siły i samodzielności poszczególnych palców
 - techniki repetycji dźwięku
 - techniki pasażowej
 - techniki wykonywania ozdobników
 - ogólnej biegłości palcowej pojedynczymi dźwiękami
 - zmian pozycyjnych ręki (skoki)
- lewa ręka MB i MA (manualy basowy i akordowy):
 - podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych zagadnień technicznych:
 - układu ręki
 - rozpiętości palców
 - siły i samodzielności poszczególnych palców
 - techniki repetycji pojedynczych dźwięków i akordów
 - techniki akompaniamentu
 - zmian pozycyjnych ręki (skoki)
 - ogólnej biegłości palcowej pojedynczymi dźwiękami
- lewa ręka – MM (manual melodyczny):
 - doskonalenie ułożenia ręki we wszystkich rejestrach manualu melodycznego
 - doskonalenie siły i samodzielności palców
 - doskonalenie biegłości palcowej w oparciu o gamy durowe, mollowe i chromatyczną od I i II rzędu
 - wprowadzania gam durowych, mollowych i chromatycznej od III rzędu
 - doskonalenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięki i czterodźwięki rozłożone i w przewrotach od wszystkich rzędów
 - doskonalenie:

- techniki akompaniamentu
- techniki repetycji dźwięku
- techniki wykonywania ozdobników
- rozpiętości palców
- techniki zmian pozycyjnych ręki - skoków
- prawa i lewa ręka razem:
 - podsumowanie wszystkich zagadnień technicznych wspólnych dla manualów dyskantowego, basowo – akordowego i melodycznego
- 7. Czytanie a vista:
 - korzystanie z utworów zamieszczonych w materiale nauczania klas niższych
- 8. Doskonalenie wrażliwości na estetykę brzmienia.
- 9. Doskonalenie umiejętności:
 - samodzielnego opracowania łatwego utworu pod względem techniczno-wykonawczym (palcowanie, miechowanie, frazowanie, dynamika, interpretacja)
 - samodzielnej pracy nad utworem
 - świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów
 - interpretacji utworu zgodne z jego budową formalną
 - koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu
 - obycia estradowego.
 - dokonywania właściwej samooceny wykonania utworu.
 - gry w prostych formach muzykowania zespołowego

II Materiał do realizacji

Gamy i pasaże:

MD i MB (manual dyskantowy i manual basowy):

1. Gamy: C, a, G, e, D, h, A, fis, E, cis, F, d, B, g, Es, c, As, f, w pozycji oktawy, równolegle przez dwie oktawy.
2. Trójdźwięki toniczne rozłożone.
3. Pasaże toniczne w przewrotach.
4. Czterodźwięki D7 i septymowe zmniejszone rozłożone i w przewrotach, równolegle.
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

MD i MM (manual dyskantowy i melodyczny):

1. Gamy: D, h, F, d, As, f, H, gis oraz powtórzenie gam przebranych w klasie II i III (C, a, Es, c, A, fis, E, cis, G, e, B, g), w pozycji oktawy równolegle przez dwie oktawy.

2. Trójdźwięki i pasaże toniczne durowe i molłowe od III rzędu.
3. Czterodźwięki i pasaże D7 od I rzędu rozłożone i w przewrotach.
4. Czterodźwięki septymowe zmniejszone od II rzędu rozłożone i w przewrotach.
5. Kadencja w odpowiednich tonacjach w układzie skupionym.

Szkoły, etiudy

W. L. Puchnowski – Aplikatury na akordeon guzikowy
M. Hłond – Pogodne etiudy na akordeon
K. Naklicki – Etiudy dla młodzieży
G. Borsuk – Etiudy folklorystyczne
C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. II
C. Czerny – Wybór etiud na akordeon cz. III
I. Havlicek – Prednesowe etiudy

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów

J. S. Bach – Łatwe utwory
J. S. Bach – Wybrane utwory
G. F. Haendel – Wybór utworów
E. Cambieri – Preludium i Toccata z Tryptyku
H. Hermann – Toccata
J. Kolasiński – Fughetta, Andantino (Szkola miechowania)
E. Rosińska, R. Borysonek – Zbiór tańców z XVII i XVIII wieku
B. Dowłasz – Utwory polifoniczne
W. L. Puchnowski, K. Milczanowski, B. K. Przybylski – Muzyka dawnych mistrzów

Sonatiny, suity, wariacje

J. Orzechowski – Wybrane sonatiny cz. I, II

B. Dowłasz – Mało nas
B. Dowłasz – Mam chusteczkę
B. Dowłasz – Zła zima
B. Dowłasz – Concertino
B. Dowłasz – Cztery rytmy folklorystyczne
K. Naklicki – Sonatina nr 3
M. Niziurski – Sonatina Piccola
W. Bernau - Sonatina C
C. Mahr – Concertino in G
H. Lang – Schneider Variationen
B. K. Przybylski - Piotruś idzie do szkoły
B. K. Przybylski – Śpiący niedźwiedź
M. Niziurski – Sonatina Nr 1
M. Niziurski – Suita chińska
K. Olczak – Zimowa suita
K. Olczak – Letnia suita
Ł. Woś – Mała suita

Utwory różne

K. Naklicki – Utwory pedagogiczne
K. Naklicki – Miniatury dla dzieci
B. Dowłasz – Ballada
B. Dowłasz – Tańce robotów
A. Tuchowski – Ballada Nr 2
P. Frosini – Olive Blossoms
A. Tuchowski – Jazz toccata
K. Olczak - Rondino

K. Olczak – Rząpielnik czyli szkicownik z Pomorza na akordeon

B. K. Przybylski – Ostinato

B. K. Przybylski – Scherzino

B. K. Przybylski – Tancerka z porcelany

Muzyka użytkowa różnych narodów

Dowolne utwory wybrane przez nauczyciela opowiadające możliwościom technicznym i muzycznym ucznia.

III MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

Dział instrumentalny:

1. Gamy do czterech znaków chromatycznych: C, a, G, e, D, h, A, fis, E, cis, F, d, B, g, Es, c, As, f:
 - równolegle przez dwie oktawy
 - trójdźwięki toniczne rozłożone
 - pasaże toniczne w przewrotach
 - kadencja w układzie skupionym
2. Dwie etiudy
3. Dwa utwory polifoniczne lub część utworu współczesnego cyklicznego
4. Utwór cykliczny
5. Dwa utwory dowolne

IV Program egzaminu końcowego – dział instrumentalny

Cztery, minimum trzy utwory do wyboru:

- Ćwiczenie, etiuda lub utwór techniczny
- Utwór polifoniczny lub współczesny cykliczny
- Utwór cykliczny
- Utwór dowolny

Formy sprawdzania osiągnięć uczniów

Każdy uczeń powinien opanować wybrany program utworów zgodny z programem nauczania i minimum programowym obowiązującym w danej klasie

i wykonać go z pamięci podczas przesłuchań półrocznych oraz przesłuchań i egzaminów promocyjnych i końcowych. Program powinien być urozmaicony pod względem formy, stylu i charakteru utworów. Dodatkową formą sprawdzania osiągnięć edukacyjnych są koncerty szkolne, występy pozaszkolne oraz udział w przesłuchaniach, festiwalach i konkursach.

Opis osiągnięć i umiejętności ucznia na zakończenie nauki w szkole muzycznej I stopnia:

Uczeń:

1. Szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów.
2. Przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego.
3. Posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym.
4. Zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju.
5. Wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań.
6. Rozwija pasję muzyczną poprzez podejmowanie inicjatyw artystycznych.
7. Publicznie prezentuje swoje dokonania.
8. Podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry.
9. Czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać *a vista* proste utwory muzyczne.
10. Wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów.
11. Świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych.
12. Realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem.
13. Ocenia jakość wykonywanych zadań.
14. Jeżeli uczeń wykazuje zainteresowanie grą zespołową albo istnieje potrzeba ze strony szkoły, pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy.
15. Integruje się i współpracuje z pozostałymi uczniami z klasy.
16. Buduje relacje oparte na zaufaniu.
17. Wykazuje się w działaniu aktywną postawą.
18. Organizuje swoją indywidualną pracę.
19. Systematycznie rozwija swoje umiejętności.
20. Wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną.

21. Przewiduje skutki podejmowanych działań.
22. Jest przygotowany do kontynuowania nauki.
23. Potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z treścią.

III. Komentarz do realizacji programu nauczania

Ogólna koncepcja programu nauczania

Nauka gry na akordeonie w szkole muzycznej I stopnia jest podstawowym elementem wykształcenia muzycznego, pozwalającym na określenie przydatności absolwenta do dalszego kształcenia w szkole muzycznej II stopnia. Ponadto nauka gry na akordeonie przygotowuje do muzykowania indywidualnego i zespołowego oraz pozwala na wykorzystanie wykształcenia muzycznego do czynnego uczestnictwa z życiem muzycznym, np. w ruchu amatorskim, w przypadku niepodjęcia przez absolwenta dalszej nauki w kierunku zawodowym.

Nauczanie gry na akordeonie obejmuje:

- rozwijanie podstaw techniki instrumentalnej, odtwórczej pamięci muzycznej i wrażliwości na jakość dźwięku
- kształtowanie wrażliwości na środki wyrazu muzycznego występującego w grze instrumentalnej, rozwijanie poczucia rytmu, kształtowanie słuchu i wyobraźni muzycznej
- kształtowanie umiejętności interpretacyjnych z uwzględnieniem form i stylu utworu
- rozwijanie umiejętności czytania nut i gry a vista oraz muzykowania zespołowego
- rozwijanie umiejętności samodzielnej pracy w domu i opanowania estradowego

Szkolny program nauczania gry na akordeonie jest propozycją dla nauczycieli gry na akordeonie i należy go traktować jako pomoc w doborze repertuaru do realizacji celów kształcenia. Nie należy się go trzymać w sposób sztywny, lecz trzeba mieć na uwadze priorytet wszechstronnego rozwoju ucznia, którego zwieńczeniem ma być egzamin na zakończenie nauki w ostatniej klasie danego cyklu nauczania.

Dobór repertuaru musi uwzględniać indywidualne potrzeby oraz możliwości uczniów dla których jest przeznaczony. Program ma charakter otwarty i można go stale uzupełniać o inne utwory o odpowiadającym stopniu trudności wybrane przez nauczyciela z dostępnych dla niego zbiorów, lub nowe wartościowe pozycje nutowe pojawiające się na rynku wydawniczym. Dopuszcza się do pewnych modyfikacji

i odstępstw

w realizacji MATERIAŁ DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO i programu egzaminu promocyjnego w przypadku udziału ucznia w konkursie lub przesłuchaniu.

Program nauczania przeznaczony jest dla uczniów pobierających naukę w dziale instrumentalnym. Różnica polega na określeniu innych wymagań w ilości i stopnia trudności przygotowanego programu w ciągu roku szkolnego, wynikającego z mniejszej ilości godzin przeznaczonych na lekcje indywidualne obowiązujące w dziale muzykowania zespołowego. Materiał nauczania jest tak elastycznie skonstruowany, by mógł być przydatny w obu działach szkoły muzycznej I stopnia.

Wskazówki metodyczne

Podczas pracy na lekcji nauczyciel musi dostosować metody i materiał nauczania do zróżnicowanych uzdolnień, wieku i stopnia zaawansowania uczniów. Przebieg każdej lekcji powinien być przez nauczyciela przemyślany, a materiał lekcji zaplanowany.

Metody pracy lekcyjnej wynikają z ogólnie obowiązujących zasad dydaktyki oraz artystyczno – praktycznego charakteru przedmiotu. Nauczyciel powinien pracować z uczniami systematycznie i pogładowo, w planowaniu materiału uwzględniać zasadę stopniowania trudności. Powinien również dbać o świadomy i aktywny udział ucznia w procesie nauki oraz trwałe przyswojenie wiedzy i umiejętności technicznych i muzycznych. Podstawą metodyki pracy z uczniem powinna być jednak muzyka, praca nad utworem, jego opanowaniem i interpretacją, nad syntezą wiedzy, umiejętności i muzykalności w każdym konkretnym wykonaniu.

Duże znaczenie ma dobra atmosfera pracy na lekcji, życzliwa, ale i wymagająca postawa nauczyciela, wykazanie zainteresowania nie tylko dla wyników pracy ucznia nad instrumentem, ale również wynikami w nauce innych przedmiotów, warunkami domowymi ucznia, zainteresowaniami pozaszkolnymi itp.

Nauczyciel zobowiązany jest dokładnie ukierunkować pracę domową ucznia w powiązaniu z tematyką lekcji, ustalać indywidualnie dla każdego ucznia metody ćwiczenia, stawiać mu określone zadania do wykonania i sprawdzać ich realizację. Od początku nauki gry na instrumencie uczeń powinien być wdrażany do systematycznej pracy w domu, do zapamiętywania i przestrzegania wskazówek nauczyciela, dotyczących sposobu ćwiczenia oraz ilości czasu na to przeznaczonego. Koncentracja i uwaga muszą być jednakowe zarówno przy ćwiczeniu gam, jak i utworów. Ćwiczyć należy wolno dotąd, aż należycie zostaną opanowane pamięciowo i ruchowo wszystkie skomplikowane i świadomie wykonywane czynności i ruchy palców, praca

miecha, dźwięki, ich natężenie, fraza i artykulacja. Wskazane jest, aby zasady pracy w domu były ustalone z rodzicami ucznia. Należy również dbać o zapewnienie uczniowi odpowiednich warunków do pracy w domu.

Odrębnym zadaniem jest kształtowanie przez pracę domową ucznia, jego samodzielności, umiejętności świadomej pracy nad opanowaniem instrumentu i repertuaru. Nauczyciel powinien stopniowo, w miarę rozwoju i zaawansowania ucznia pozostawiać mu coraz więcej swobody w sposobach pracy nad zadaniem materiałem. W tym celu wskazane jest opracowywanie repertuaru czy zadań technicznych w obecności nauczyciela, lecz bez jego ingerencji.

Opis warunków niezbędnych do realizacji programu nauczania

Niezbędnymi warunkami do realizacji programu nauczania jest posiadanie przez szkołę odpowiednich pomieszczeń do realizacji zadań dydaktycznych, które spełniają odpowiednie wymagania.

Szkoła powinna posiadać odpowiednie instrumentarium, niezbędne do realizacji treści nauczania zawartych w programie. Uczniowie powinni odbywać lekcje na takim samym instrumencie jaki posiadają w domu.

Sale lekcyjne powinny być wyposażone w pomoce dydaktyczne, m. in. w pulpity oraz krzesła dopasowane do wysokości ucznia, a także w podnóżek konieczny dla młodszych uczniów. Bardzo pomocny będzie także metronom, a także odtwarzacz jak i rejestrator dźwięku.

Szkoła powinna posiadać bibliotekę zaopatrzoną w podręczniki i nuty niezbędne do realizacji programu nauczania. Biblioteka szkolna powinna być w miarę możliwości aktualizowana o nowe pozycje literatury akordeonowej.